מדריך לגננת - מלאכות בגן הילדים: עיסת נייר

מבוא

הילדים של היום אינם חשופים ושותפים לתהליכי העבודה המספקים את התוצרים שבשימוש יומיומי כגון: גידול מזון, הכנת חפצים ומוצרים, תפירת בגדים וכד'. כתוצאה מכך, הם אינם חשופים לקשר שבין הצורך במוצר מסוים לבין העבודה הנדרשת לייצורו, וקיים בלבול בהבנת המציאות. יש הכל ובשפע, הכל זמין ונגיש ללא מאמץ, ואין קשר בין שימוש במוצר להשפעה הסביבתית שלו.

התנסות מעשית תהליכית עם עיסת נייר תפתח אצל הילדים תחושת מסוגלות ותיצור קשר אישי ושימושי לתוצרים. דרך העיסוק בנייר נפתח בפני הילדים עולם שלם של אפשרויות לבדיקה ולחקר. העבודה עם נייר מובילה לשאלות רבות בשפע של תחומים: כיצד מייצרים נייר, איז סוגי נייר יש, פיסול, תיקון, שימושי נייר בתרבויות השונות ולאורך ההיסטוריה ,תקשורת, מיומנויות חשבוניות כגון מיון או מדידה, עיסוק במשבר הסביבתי ועוד.

הילדים בגן משתמשים בהרבה נייר וכך מצטברת פסולת נייר. באמצעות שימוש חוזר בפסולת הנייר יכולים ילדי הגן להפוך מצרכני נייר ליצרנים. באפשרותם ליצור מפסולת הנייר שלהם תוצרים רבים, שנבנים מתוך צורך קיים ושיכולים לשמש אותם במרחבים השונים של הגן לאורך כל השנה.

העבודה עם נייר ועם עיסת נייר מערבת מגע בחומר ורגש. היא מעשירה את המודעות התחושתית ומפגישה עם מושגים כמו נעים, מגעיל, נקי, מלוכלך. העבודה עצמה מאפשרת גם היא חוויה של שליטה. בעיסת הנייר ניתן להרוס ולבנות בכל פעם מחדש, לתקן ולהוסיף תוך ניסוי וטעייה.

תהליך העבודה בעיסת נייר דורש זמן ועוזר לפתח יכולת של דחיית סיפוקים. מפעם לפעם יש צורך לייבש את העבודה לפני שניתן להמשיך לעבד אותה. בייבוש יש ציפייה, סקרנות ואלמנט של הפתעה. קשה לחזות את הצבע המדויק או את המרקם שבו יראה התוצר אחרי הייבוש. ככל שמתמידים בהתנסות עם עיסת הנייר ניתן לשכלל את היכולות ולהגיע למקומות חדשים ועבודה משותפת משכללת רעיונות ומאפשרת למידת עמיתים מפרה ומהנה.

מתכונים

כיצד להכין עיסת נייר:

1. חותכים או קורעים נייר משומש לחתיכות קטנות (כדאי שיהיה נייר מסוג אחד).
2. משרים במים למספר שעות עד שהסיבים של הנייר מתפוררים (ניתן לזרז תהליכים באמצעות מים רותחים, אך זהירות לא לקבל כוויות).
3. סוחטים באמצעות הידיים, פיסת בד או מסננת ויוצרים גוש נייר שישאר לח.
4. את הגוש מפוררים לחתיכות קטנטנות.
5. מוסיפים דבק (קמח / קורנפלור / דבק פלסטי).
6. אפשרות: להוסיף צבע שמתמוסס במים (גואש / נייר צבעוני /קרפ / צבע מאכל / צבעים טבעיים).
7. לשים לעיסה.

כיצד להכין דבק מקורנפלור:

1. בקערית או כוס מערבבים 2 כפות גדושות קורנפלור עם עד 50 מ"ל מים פושרים.
2. מוזגים לכוס או קערית גדולה 200 מ"ל מים רותחים.
3. שופכים את הקורנפלור המומס לתוך המים הרותחים ומערבבים כדי שלא ייווצרו גושים.
4. מוזגים כמות קטנה לתוך הנייר המפורר והסחוט, מחכים מעט שיתקרר ולשים עם הידיים עד שמתקבלת עיסה במרקם דומה לפלסטלינה.

כיצד להכין נייר ממוחזר:

1. חותכים או קורעים נייר משומש לחתיכות קטנות (כדאי שיהיה נייר מסוג אחד).
2. משרים במים לכמה שעות עד שהסיבים של הנייר מתפוררים (ניתן לזרז תהליכים באמצעות מים רותחים, אך זהירות לא לקבל כוויות).
3. מרסקים בבלנדר או ביד עד לעיסה במרקם של דייסת שיבולת שועל.
4. בוחרים האם לעבוד עם מסגרת עם רשת או עם עלבד:

אפשרות ראשונה מסגרת עם רשת:

- בתוך גיגית גדולה עם הרבה מים מוסיפים כשתיים-שלוש כפות מהעיסה.
- טובלים בגיגית רשת עם מסגרת ומעלים אותה מעל פני המים כאשר בדרך היא אוספת סיבי נייר.
- מייבשים וסופגים באמצעות בד סופג כגון מגבת או חיתול טטרה, אפשר עם ספוג.
- מניחים לייבוש על בד ישר.

אפשרות שנייה ריבועי עלבד:

- מחלקים לכל ילד ריבוע של עלבד (אפשר לכתוב עליו בארטליין את שם הילד ולשמור לשימוש בעתיד) בגודל קצת יותר גדול מגודל הנייר שאליו אנו מכוונים.
- בעדינות ועם קצות האצבעות משטחים את העיסה הרטובה מאוד על העלבד, כך שנוצר משטח דק ככל האפשר אך ללא חורים ומרווחים. חשוב שהעיסה תהיה רטובה כדי לעבוד בנוחות, העלבד מחלחל את עודפי המים.
- מקשטים בעלי כותרת דקים או בחומר צמחי עדין דומה.
- מניחים בזהירות (אפשר להעזר בחתיכת קרטון) בשמש לייבוש למשל כמה ימים.
- לאחר שהתייבש, מקלפים את הנייר שהכנו מהעלבד (שאותו שומרים לשימוש חוזר).

כיצד להכין בוץ-נייר (מתכון של דן צוקרמן, מתוך אתר "בידיים"):

דוחסים בדלי כמות גדולה של נייר גרוס (או רצועות דקות של עיתונים), מכסים במים עד שכל הנייר טבול ומושרה בהם. ניתן להשרות במים למשך שעה ועד יום לפני

העבודה. זה מרכך את הסיבים ומקל על עבודת הלישה לאחר מכן.

אחרי ההשריה מוציאים את הנייר הרטוב, טוחנים וסוחטים מעט. מתקבלת עיסת נייר שאותה מרוקנים לגיגית רחבה. משטחים את העיסה בתחתית הגיגית. על עיסת הנייר הטחונה מפזרים אדמה מסוננת (בלי אבנים ומקלות) ומתחילים לערבב. כמה להוסיף? תלוי בסוג האדמה שלכם ובכמות המים שטחנתם עם הנייר. פירורי האדמה צריכים להיכנס לעיסת הנייר בעזרת הלישה המאסיבית. פה אין קיצורי דרך. הלישה היא ידנית ודורשת הפעלה מרובת שרירים.

בכל פעם לוקחים גוש של נייר ומפזרים עליו אדמה בנדיבות, לשים ולשים עד שמתקבלת תערובת אלסטית המזכירה בגמישותה פלסטלינה ממש. השאיפה היא להגיע למצב שבו הנייר והאדמה הופכים לאחד ואין בכלל עודפי מים.

מפסלים מה שרוצים. העבודה בבוץ ונייר מגיעה לרמות דיוק ופיסול עדינות ביותר, ואינה דורשת שריפה בתנור. לאחר ייבוש של כמה ימים, רצוי בצל, החומר מתכווץ והופך נוקשה מאוד ועמיד אפילו מנפילה מגובה רב.

תוצרים אפשריים מעיסת נייר:

תיקון רהיטים / תבליט / פיסול תלת ממדי / כלים למטבח / אביזרים למוקד הבנייה / חרוזים/ משחקי שולחן / תפאורה למוקד הדרמטי / איגרת צומחת ועוד, לאן שהדמיון ורוח היצירה יובילו.

הרשת הירוקה
الشبكة الخضراء
שינוי.דרך.חינוך